

דיינו

אחד המשפטים התמוהים בהגדה של פסח הוא הפיוט 'דיינו'. כבר קדמונים תמחו על כך שבכל שלב ברשימת הניסים והטובות שעשה לנו הקב"ה אנו אומרים 'דיינו', שלכאורה הכוונה היא 'היינו מסתפקים בזה'. הרי לא מתקבל על הדעת שנסתפק למשל בעשרת המכות בלי לצאת ממצרים, או שנסתפק ביציאת מצרים בלי לקבל את התורה, או שנסתפק בכל זה בלי להגיע לארץ ישראל ולרשת אותה ולבנות את בית המקדש ולהקריב בו קורבנות – תודה רבה על הכל, אבל ממש לא 'דיינו'!

וכרגיל, כמו בהרבה שאלות קשות, התשובה טמונה בעצם השאלה. הנה, כבר אלפיים שנה אין לנו בית המקדש ואין לנו קורבנות, ועם ישראל חי. קרוב לאלף וחמש מאות שנה שרק חלק קטן מהעם היהודי, לפעמים חלק מזערי, חי בארץ ישראל – ועדיין אנו חיים וקיימים ומתרבים ומקיימים את התורה, והעתידי לפנינו. השלמות היא רק כאשר עם ישראל בארצו שומר תורה ומצוות, כשבית המקדש במרכז ירושלים והעולם כולו, והקורבנות מוקרבים כל יום ומעמידים את העולם – אבל דיינו הוא ההכרה בעובדה שהדרך הייתה עלולה להיות יותר ארוכה ובסוף הטוב מובטח.

לדעתי זהו פיוט מאוד אופטימי. מצד האמת, אנו אומרים לקב"ה, היינו יכולים להסתדר גם אם היו קשיים יותר גדולים, אבל אנו מאמינים באמונה שלמה שהסוף הטוב באופק. וחלק מהסוף הטוב לא רק באופק – אלא נמצא כאן, בארץ ישראל הנבנית והולכת, בעולם התורה, בכלכלה ובפוליטיקה העולמית, ועל הכל אפשר לומר בפה מלא 'דיינו'. עם זאת, איננו מסתפקים במועט, ואין שום סתירה בין שתי אמירות אלו.

מצות סיפור יציאת מצרים בליל הסדר כוללת את הסיפור ההיסטורי והרוחני ההוא, מראשית תקופת האבות שבה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועד אחרי קבלת התורה. אנחנו שואפים שכל משתתף בסדר, גדול וקטן, ייכנס לאווירה, ויהיה מודע ללילה הגדול הזה שהוא 'ליל השנה' (על משקל 'יום השנה') ליציאה ההיא של אבותינו ואמותינו, זקנינו ודודינו, מעבדות גופנית ורוחנית לחרות שלמה. חייב אדם לראות את עצמו ולהראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יוצא ממצרים. ואנחנו בדור שורדי השואה ובדור ראשית צמיחת גאולתנו הגופנית והרוחנית, יכולים להרגיש את זה הרבה יותר טוב וחזק מאשר אבותינו.

ויש אפשרות לומר דיינו גם בנושא המשפחה. אשרינו שמצאנו בן זוג. בעולם כל כך מורכב, זה ממש לא ברור מאליו. ואנחנו מודים בכל פה. אשרינו שזכינו להיות הורים. כרופאת נשים אני יודעת כמה זה מורכב וכמה זאת מתנה גדולה. ואפשר גם לשאוף קדימה. להוסיף עוד אור בעולם. להמשיך להביא חיים, כמובן בסייעתא דשמיא. להרחיב עוד את המשפחה. יש מחקרים דמוגרפיים על כך שהרבה מאד אנשים מכל המגזרים מצטערים לעת זקנה על כך שלא ילדו עוד ילד אחד. כן, לא די לנו!

'עד שיכלו שפתותינו מלומר די' – את המילה 'די' אנחנו בעצם הוגים בעזרת החיך ולא השפתיים. אז למה כתוב עם השפתיים? כדי להודות על כך שבסתר ליבנו זה ממש לא די. אנחנו מצפים ומחכים לגאולה השלמה במהרה בימינו.

ד"ר חנה קטן

רופאת נשים בכירה, מרצה וסופרת,
והברת תנועת בוחרים במשפחה

בוחרים
במשפחה

"בוחרים במשפחה" – ארגון חברתי ששם לו למטרה לחזק ולקדם את ערכי המשפחה בחברה ובמדינה, מול מגמות הפירוק של התא המשפחתי בארץ ובעולם